

ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ З ОЦІНЮВАННЯ МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПЕРІОД ДО ХХ СТОЛІТТЯ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ

HISTORICAL ASPECT OF USING THE TEST METHODS FOR LANGUAGE ASSESSMENT OVER THE PERIOD UNTIL THE 20th CENTURY

У статті розглянуто та проаналізовано використання тестових технологій з оцінювання мовленнєвої компетентності крізь історичну призму в період до ХХ століття. На сьогодні тестування виступає в якості провідного метода оцінювання й контролю якості мовленнєвих знань у світі й широко використовується зарубіжними педагогами у практичній діяльності, зокрема, з оцінювання рівня володіння англійською мовою як іноземною (Trinity College London ESOL, TOEFL, IELTS, University of Cambridge ESOL Examinations, PTE). В Україні адаптування тестових технологій з оцінювання мовленнєвої компетентності набуло актуальності лише з початку століття. Автором проведено ретроспективний аналіз використання тестових технологій з оцінювання мовленнєвої компетентності здобувачів освіти у період до ХХ століття.

У дослідженні виділено та розглянуто шість етапів розвитку використання тестових технологій, орієнтуючись на такі критерії як хронологія, форма та мета. Згідно з хронологічним аспектом установлено, що, не зважаючи на стрімкий розвиток світової тестології й виокремлення методик лінгводидактичного тестування з граматики-перекладних методик початку ХХ століття, їхнє практичне використання розпочалося ще за часів Китайської імперії. Саме Китайські імператорські іспити вперше були впроваджені з метою відбору кандидатів на державну службу за рівнем знань.

Проведений ретроспективний аналіз використання тестових технологій показав, що цей метод застосовувався:

- на державному рівні, для відбору кандидатів на державні посади;
- з метою контролю навчальної програми в закладах освіти;
- з метою ранжування та оцінювання вмінь і навичок здобувачів освіти.

Ключові слова: мовленнєва компетентність, тестова технологія, лінгводидактичне тестування, тестологія, історич-

ний контекст, тестове оцінювання якості знань, меритократичний принцип у системі тестувань.

The article considers and analyzes using test methods for language assessment through the historical prism over the period until the 20th century. Nowadays, the testing system is considered the leading method for assessing and controlling the quality of language in the world. It is widely used by foreign teachers in practice, in particular, to evaluate the level of English as a foreign language (Trinity College London ESOL, TOEFL, IELTS, University of Cambridge ESOL Examinations, PTE). In Ukraine, the adaptation of test technologies for language assessment has become relevant only since the beginning of the century. The author conducted a retrospective analysis of the use of test technologies to assess the speech competence of students over the period up to the 20th century.

The article identifies and considers six stages of development of test technologies, focusing on criteria such as chronology, form, and purpose. According to the chronological aspect, the author established that, despite the rapid testology development and the separation of methods of linguodidactic testing from the grammar-translation approach of the early twentieth century, practical usage of the testing methods for assessment knowledge originally from the time of the Chinese Empire. The Chinese Imperial Exams were firstly introduced to select candidates for the civil service based on their level of knowledge.

A retrospective analysis of the use of test technologies showed that this method was used:

- at the state level, for the selection of candidates for public office;
- to control the curriculum in educational institutions;
- to rank and assess the skills and abilities of students.

Key words: speech competency, test technology, linguodidactic testing, testology, historical context, test assessment of the quality of knowledge, meritocratic principle in the testing system.

УДК 37.01

DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/46.14>

Яригіна Н.М.,

асистент кафедри мовної підготовки, аспірант кафедри початкової і професійної освіти Харківського національного педагогічного університету імені Григорія Сковороди

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Прагнення до створення єдиного світового освітнього простору виявило необхідність у прийнятті єдиних стандартів у галузі освіти, в якому провідним методом контролю та оцінювання ефективності навчального процесу й якості освіти є тестування.

В усьому світі, у зв'язку з переходом закладів освіти на дистанційну та змішану форми навчання в умовах пандемії COVID-19, особливої актуальності набув контроль ефективності освітньої системи засобами тестування. Оскільки Україна знаходиться лише на початковій стадії адаптування тестових технологій у системі освіти, ми вважаємо за необхідність розглянути досвід використання тестування в історичному контексті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Використання тестових технологій, як засіб контролю та перевірки знань і вмінь має як прихильників серед науковців так і тих, хто піддає сумніву результативність і якість даних методик. Саме тому в методичній і педагогічній літературі ще й досі точаться наукові дискусії з цього питання як серед зарубіжних так і серед вітчизняних дослідників.

В основу робіт таких зарубіжних науковців як Генрі Дуглас Браун, Бернард Спольський, Тім Макнамара, Елана Шохамі покладені дослідження валідності та надійності результатів оцінювання мовленнєвої компетентності, впровадження тестових технологій в освітній процес, а також дослідження різних методів, методик, ідей та практик

в області лінгводидактичного тестування й оцінювання. Освітня система України, провідні українські педагоги-науковці й педагоги-практики, зокрема А.В. Гривко, О.І. Ляшенко, Х.Ш. Бахтіярова та О.Г. Квасова приділяють значну увагу проблемам розробки лінгводидактичних тестів і впровадженню тестових технологій у практику оцінювання якості й ефективності освіти. Особливе місце у цьому педагогічному пошуку належить такому різновиду тестового оцінювання якості знань, як рівень володіння навичками мовленнєвого спілкування.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Сучасні тестові технології, це, перш за все, досвід різних країн і праця багатьох науковців різних галузей знань, а сама історія розвитку мовленнєвого тестування охоплює не одне століття. За цей час методики тестування вдосконалювалися та змінювалися за своїм змістом, формами, прагматичною спрямованістю й значенням. Але, не зважаючи на багаторічну історію розвитку й дослідження даної проблематики, ця тема й досі не вичерпана, а погляди педагогів-науковців і педагогів-практиків щодо ефективності й валідності лінгводидактичних тестів ще й досі суперечливі.

На наш погляд, саме дослідження й вивчення застосування тестових технологій крізь історичну призму, а також виявлення цілей та призначення тестування як інструменту контролю якості дозволить не лише порівняти їх якісно, а й виокремити найкраще з світового педагогічного досвіду та адаптувати його до освітньої системи України. З огляду на зазначене, **метою статті** є ретроспективний аналіз використання тестових технологій та виділення основних етапів їхнього розвитку за відповідними критеріями у період до ХХ століття.

Виклад основного матеріалу дослідження. У численних джерелах розвиток лінгводидактичного тестування припадає на період з другої половини ХІХ ст. до початку ХХ ст. у США, що відбувалося паралельно з періодом стрімкого розвитку тестології й відокремлення цього поняття від методик викладання. Саме в цьому проміжку провідною методикою викладання мов був граматики-перекладний підхід, а з 1925 року Б. Вудом для випускників шкіл Нью-Йорка були застосовані перші лінгводидактичні тести «нового типу». Такі тести складались з трьох частин: лексичної, граматичної та на розуміння прочитаного. Вони суттєво відрізнялись від тестів «старого типу» і були більш ефективними у використанні [5]. Необхідно зазначити, що спроби застосування тестових технологій беруть свій початок, ще від стародавніх часів.

Проаналізувавши історичний розвиток лінгводидактичного тестування вважаємо за необхідне виділити шість етапів розвитку за такими критеріями: хронологія, форма та мета.

Одним з прикладів раннього мовленнєвого тестування Тім Макнамара згадує фонетичний тест «Шибболет (Shibboleth)», описаний у Книзі Судій у ХХІІ главі [6]. В основу цього тесту було покладено різницю в діалектах між двома воюючими племенами, а саме у вимові цього слова. Оскільки одне з племен у своїй мові не мало звуку «ш» [sh], вони вимовляли слово Shibboleth через звук «с» [s]. Така розбіжність в абетках призвела до викриття приналежності воїнів до того, чи іншого племені, що призводило до їхнього викриття та смерті.

Відповідно до хронологічної послідовності наступним історичним прикладом використання тестових технологій можна вважати іспити на державну службу в Китайській імперії. Цей іспит вже мав більш схожі риси схожі на сучасне тестування, але все ж таки суттєво різнилося від них. Упровадження цього іспиту припадає на період Династії Хань 206 до н.е. –220 н.е., та має досить тривалу історію розвитку, аж до їх відміни у 1905 році. Вважається, що це була перша спроба створення системи тестувань державного рівня. Основною метою таких іспитів був відбір кандидатів на державну службу за рівнем знань і здібностей, незалежно від соціального й економічного стану претендентів на посаду. Уперше в даній методиці оцінювання якості знань була реалізована «анонімність кандидатів» під час перевірки робіт. Кількість екзаменаційних робіт була необмежена й, не дивлячись на те, що екзаменатори мали помічників, перенавантаження екзаменаторів було величезним [4].

Застосування тестування, як метод контролю знань згадується в Талмудичних академіях за часів Вавилонії (приблизно 589-1038 рр. н.е.). Головами таких академій були Гаони, які проводили екзамени для студентів двічі на рік. Метою цих іспитів було діагностування та контроль знань талмудів і трактатів. За своєю структурою іспит був тривалий за часом і складався з трьох частин, а його результатом було отримання чи позбавлення стипендії тих студенти, які не отримували задовільний результат [3].

Прикладом середньовічного іспиту, який був спрямований на контроль навчальної програми, згадуються іспити в школі в Тревизо на півночі Італії. Міська влада оцінювала учнів наприкінці навчального року, й від навчальних успіхів учнів залежала заробітна плата керівника школи. А вже у ХVІ столітті єзуїти привезли до Європи в католицькі школи практику Китайських імператорських іспитів. Так у ХVІІ – ХVІІІ століттях цей метод було поєднано з Тревізівською методикою, адаптовано для тестування учнів в католицьких школах і спрямовано на оцінювання й контроль навчальної програми.

Під час французької революції всі релігійні школи були секуляризовані. Наполеон реформував освіту Франції, удосконалив систему

складання іспитів та створив академії в кожному департаменті, які відповідали за проведення іспиту «Вас (бакалаврат)» при закінченні середньої школи. Приблизно в той же період у США в Гарвардському коледжі в 1650 р. було підписано статут, згідно якого всі студенти були зобов'язані скласти публічний іспит на знання латинської, грецької, івриту, риторики, логіки та фізики [1].

Наприкінці XVII століття Самуель Пепіс ввів до британського флоту усний іспит для лейтенантів. Такий іспит мав схожість з китайськими імператорськими екзаменами в тому, що відбір кандидатів здійснювався за рівнем знань, а не за соціальним станом. Іспит до британського флоту проводився старшими капітанами, оскільки вони мали великий досвід, але через не підготовленість суддів, цей іспит не можна було назвати надійним [7].

А в XIX столітті у Великій Британії розпочалося вже широке застосування тестів. Так, одним з прикладів методики тестування, подібної до китайських імператорських екзаменів, можна назвати іспит на державну індійську службу. Програма іспитів на державну індійську службу, включала такі дисципліни, які на погляд англійців були необхідні для розвитку сильних та дисциплінованих лідерів. Від здобувачів очікувалося знання історичних фактів та їх різнобічний аналіз. Також вони повинні були володіти такими мовами: німецькою, французькою, італійською, арабською і санскритом. Метою іспитів на державну індійську службу був відбір найкращих кандидатів серед англійського та індійського населення. Але водночас, цей іспит став навмисною перешкодою для населення Індії, адже цей конкурентоспроможний іспит довгий час проводився лише в Лондоні, що виключало можливість індійського населення скласти іспит та обіймати державні посади. Пізніше модель цього іспиту була застосована і для кандидатів на англійську державну службу. Такі іспити, також, були частково запозичені з моделі іспитів в Оксфорді та Кембриджі [2].

Висновки. З огляду на усе зазначене вище можна дійти висновку, що методики тестового

оцінювання знань й освітнього рівня існують понад тисячоліття. З огляду на поступ розвитку тестових методик на даному історичному відтинку часу їх доцільно оцінювати за такими критеріями, як хронологія, форма та мета. Саме такий підхід до оцінювання якості знань дозволяє визначити те, що меритократичний принцип у системі тестувань випереджає впровадження іспитів в освітній процес. А методики мовленнєвого тестування застосовувались не тільки з метою ранжування та оцінювання вмінь і навичок, але й використовувалося в якості оцінювання знань для призначення на певну посаду, чи завади на шляху отримання посади. Безумовно, тестові технології з оцінювання мовленнєвої компетентності у період до XX століття у сучасному освітньому процесі не можуть бути застосовані через свою моральну застарілість, але кожна з них має свою унікальну «родзинку», адаптація якої до умов сьогодення в осучасненому вигляді може бути корисною з методичної точки зору.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Spolsky B. The state of the art in language assessment: Notes for the third millennium. *Russian Language Journal*. 2001. Vol. 55, № 180/182. P. 169–187.
2. Dinkel A. The Indian Civil Service Exam: A Modest Beginning toward Democratization. *Oshkosh Scholar*. 2018. Vol. XIII. P. 84–94.
3. Brody R. The Geonim of Babylonia and the Shaping of Medieval Jewish Culture. Yale University Press, 1998. 352 p.
4. McMullen D. The Chinese examination system in dynastic China: Did it select the brightest and best?. *Sunway Academic Journal*. 2011. Vol. 8. P. 1-11.
5. Wood B. New York experiments with new-type modern language tests. New York: Macmillan, 1927. 339 p.
6. McNamara T. 21st century Shibboleth: Language tests, identity and intergroup conflict. *Language Policy*. 2005. Vol. 4. P. 351 – 370.
7. Spolsky B. History of Language Testing. *Language Testing and Assessment. Encyclopedia of Language and Education*. 2017. P. 375-384.